

Reflectând asupra morții

Alex Kozinski²⁵⁴

Judecător federal, al IX-lea Circuit al Curților de Apel,
Los Angeles, Statele Unite ale Americii

The article is presented as a series of nighttime reflections as the writer, a conservative judge on the U.S. Court of Appeals for the Ninth Circuit, who is pro death-penalty, uneasily ponders his decision to sentence Thomas Baal to death early the next morning. The execution is set for Sunday at 7:00 A.M., and the writer first wakes at 1:23 A.M. On February 26, 1988, Baal had robbed Frances Maves, who gave him \$20, at knifepoint; and when she struggled, he stabbed her to death. The writer excerpts two different murder accounts to convey his sentiment that people who commit such atrocities forfeit their own right to live. He is concerned that the murder victim's families not suffer needlessly because of endless stays of execution constructed by desperate killers and "liberal" lawyers. Baal is the writer's first death sentence. When the writer wakes again, it is 3:00 A.M., and the night seems endless. A death warrant is valid only for a limited time and the condemned man and his lawyers battle fiercely with the state and federal courts over that legal territory. The writer had first seen this battle in 1977, in the A.C.L.U.'s petition of the U.S. Supreme Court in a vain effort to save Gary Gilmore's life. Gilmore was the first to be executed since the Supreme Court declared all existing death-penalty statutes unconstitutional in 1972. The writer enters his kitchen so as not to wake his wife. He reflects on the case of Robert Alton Harris, who, in 1992, became the first person executed in California since the days of Caryl Chessman. Harris's case was fought in the judge's court; he tried to stay his execution, but the Supreme Court lifted the stay. Sleep still eludes the writer. In the Thomas Baal case, the writer argued that, since Baal requested the execution himself, to deny his request was to deny his humanity, and the dignity of his right to choose. He questions, however, whether the families of murder victims are helped by the death penalty. Some believe that the long time spent on death row is itself a punishment. It is dawn, and the writer confesses that he has never witnessed an execution. He recalls a friend describing one in horror. When he next wakes, Baal has already been executed. The writer ends by pondering some of the more profound issues raised by the death penalty.

²⁵⁴ Alex Kozinski este un judecător american de origine română. În prezent, este Chief Judge al *United States Court of Appeals for the Ninth Circuit* din Los Angeles, eseist și autor de lucrări juridice. Alex Kozinski s-a născut la 23 iulie 1950, în București, România. În 1962, când avea 12 ani, părinții săi, ambii supraviețuitori ai Holocaustului, au emigrat în Statele Unite ale Americii. Familia s-a stabilit în Los Feliz, Los Angeles, California, unde tatăl lui Alex Kozinski, Moise, a pus pe picioare un mic magazin alimentar. Alex Kozinski a absolvit Universitatea din California, Los Angeles, obținând A.B. degree în 1972, și UCLA – Facultatea de Drept, obținând J.D. degree în 1975.

Alex Kozinski a fost numit ca președinte la nou înființata *United States Court of Federal Claims*, în 1982. În 1985, când împlinise vârsta de 35 de ani, Alex Kozinski a fost numit la U. S. Court of Appeals for the Ninth Circuit

de președintele american Ronald Reagan, fiind cel mai tânăr judecător federal de la curțile de apel americane. Aparând instanța împotriva criticilor determinate de o decizie controversată, Alex Kozinski a pus accentul pe independența judecătorilor: "Mi se pare că acesta este lucrul ce face o țară cu adevărat mare – acela că putem avea o putere judecătorească în cazul în care persoana care te numește nu este stăpânul tău. " De asemenea, a luat poziție împotriva susținerii că the Ninth Circuit Court este excesiv de liberală, care a condus la etichetarea sa, de anumite persoane, drept "The Notorious Ninth": "Și totuși nu pot spune cu încredere că unele plângeri, potrivit cărora the Ninth Circuit Court este atât de liberală sunt, pur și simplu, deplasate." La data de 30 noiembrie 2007, judecătorul Alex Kozinski a fost numit președintele U. S. Court of Appeals for the Ninth Circuit.

Un judecător care a condamnat la pedeapsa cu moartea reflectează: Cum te simți atunci când trimiți altă persoană să moară?

1. M-am trezit cu o tresărire și am stat în poziție verticală pe întuneric.

Trebuie să fie mort până acum.

Gândul mi-a umplut capul și mi-a dat un sentiment ciudat de ușurare. Dar nu, nu se poate. Execuția a fost stabilită pentru duminică dimineața la ora 7 – la ceva timp după ce se luminează afară. Ceasul arăta ora 1:23. M-am așezat din nou pe pernă și am încercat să mi-l șterg pe Thomas Baal din minte.

Prima oară auzisem numele său cu 3 zile în urmă. Prietenul și mentorul meu Anthony M. Kennedy – Curtea Supremă de Justiție menționate în timpul unei conversații telefonice că o execuție fusese programată în acea noapte undeva în aria mea de competență. Ca judecător la Curtea de Apel a Statelor Unite pentru al nouălea circuit, judec cazurile din nouă state și două teritorii împrăștiate în Vestul Statelor Unite și Oceania.

„Nu poate fi la mine” i-am spus, „altfel aş fi auzit de el până acum”. Și am plecat la masa de prânz. Când m-am întors, fax-ul procesa continuu.

„Grefierul a sunat”, mi-a spus secretara. „Ghici cine a fost desemnat în urma tragerii la sorți pentru acea execuție?”

„Cum este posibil? Un om este programat să moară în seara asta și eu acum aud prima oară de asta?”

„Nu vrea o suspendare?” mi-a strigat grefierul. „Citesc documentele și se pare că este gata să înghiță pastila amară. Mama și tatăl său încearcă să oprească execuția. Ei spun că el nu este capabil să renunțe la dreptul de a face apel. Curtea districtuală ține o audiere chiar în acest moment”

„Oh, Dumnezeuule!”, am mormăit. „Poate judecătorul districtual va invoca o suspendare!”

„Slabe șanse!”, au spus secretara și grefierul concomitent. „Mai bine citești aceste acte...”

2. În timp ce încercam să adorm, m-am gândit că totuși Thomas Baal nu era chiar așa un băiat rău în comparație cu unii din vecinii săi de pe „culoarul morții”. La 26 februarie 1998, Baal a jefuit-o pe Frances Maves, 34 de ani, sub amenințarea cuțitului. Maves i-a dat acestuia 20

de dolari, dar Baal a cerut mai mult. Ea s-a smucit. „Nu ar fi trebuit să faci asta”, i-a spus Baal. „Acum vei plăti. Te condamn la moarte”. A înjunghiat-o pe Maves de opt ori.

Am văzut primele mele cazuri de condamnare la moarte la scurt timp după ce am absolvit facultatea de drept, când eram în stagiatură pe lângă fostul președinte al Curții Supreme de Justiție a Statelor Unite, Warren E. Burger. Se întâmpla aproape acum două decenii, dar niciodată nu am trecut peste această experiență.

Mustrările pe care le avusesem despre eficiența și moralitatea pedepsei cu moartea au fost înecate de plânsetele pline de milă ale victimelor care țipau printre rândurile de proză juridică seacă:

„În dupa-amiaza zilei de 14 Mai 1973, inculpatul împreună cu alți 3...au condus până la locuința lui Jerry Alday... Inculpatul și unul dintre cei ce-l acompaniau au intrat în rulotă, în scopul jafului. La scurt timp după aceasta, doi membri ai familiei Alday, Jerry și tatăl său, Ned Alday, au ajuns cu un jeep și au fost amenințați cu arma și conduși în rulotă, unde au fost împușcați mortal de la scurtă distanță...”

La scurt timp după aceasta, un tractor condus de fratele lui Jerry, Jimmy Alday, a ajuns la rulotă. După ce a fost obligat să-și golească buzunarele, a fost pus pe canapeaua din sufragerie și ucis de aproape cu focuri de armă.

În timp ce unul din cei 4 muta tractorul de pe alee, Mary, soția lui Jerry, a ajuns acasă cu mașina. Alți doi membri ai familiei Alday, Aubrey și Chester, unchiul lui Jerry și fratele acestuia, au ajuns cu o camionetă. Mary a fost forțată să intre în baie în timp ce Aubrey și Chester au fost conduși sub amenințarea armei în dormitoare și împușcați într-o manieră similară cu primele două victime...

Mary Alday a fost apoi violată de agresori. Legată la mâini și cu fața acoperită, a fost dusă cu mașina sa aproximativ 6 mile, într-o zonă împădurită, unde a fost violată de doi dintre agresori, bătută atunci când a refuzat să facă perversiuni sexuale, iar sânii i-au fost mutilați. A fost ucisă apoi cu două focuri de armă. Ceasul i-a fost scos de pe trupul său gol.”

Câteodată, victimele aveau voci abia auzite în timp ce îndurau soarta care sfidează limita de toleranță a omului:

În ultima parte a scurtei și chinuitoarei vieți a lui Kelly Ann, inculpatul (tatăl său), i-a făcut aceste lucruri cu una sau mai multe ocazii:

A bătut-o în cap până când i s-a umflat.

I-a ars mâinile.

I-a băgat degetele în ochi.

A lovit-o pe abdomen până când i s-a umflat ca și când ar fi fost gravidă.

A ținut-o sub apă atât în cadă cât și în vasul de toaletă.

A lovit-o de o masă ce i-a tăiat capul și apoi...i-a cusut rana cu acul și ața.

Odată a bătut-o continuu timp de 45 de minute.

A asfixiat-o în noaptea în care a murit și când a încetat să mai respire... i-a pus corpul într-o pungă de plastic pentru gunoi și a îngropat-o într-un mormânt nemarcat și necunoscut.

Faptele brutale au o putere imensă; acestea lasă urme adânci în psihicul meu. Mi-am spus că cei care comit asemenea atrocități renunță la dreptul lor de a trăi. Întunecăm amintirile despre cei uciși și încarcă familiile lor de suferințe inutile, prin lăsarea infractorilor în viață.

Totuși, una este să simți iar alta este să faci. Este una să dai sfaturi unui judecător și cu totul altceva să fii acel judecător care semnează hotărârea ce va conduce altă ființă umană la moarte – chiar și una foarte rea. Baal a fost primul meu condamnat la moarte.

3. Altă tresărire. Ceasul arăta ora 3 a.m. Se mai termină odată noaptea asta? Știam că am făcut lucrul cel bun; nu aveam niciun dubiu. Totuși, îmi doream să se fi terminat.

Curtea districtuală a pronunțat hotărârea în ziua de joi, în jurul orei 6 p.m. Da, Baal era responsabil; putea – și chiar a făcut-o – să renunțe la dreptul său de apel atât la nivel districtual cât și federal. Această soluție se fundamentează pe rapoartele întocmite de psihiatri care l-au examinat pe Baal pe baza răspunsurilor sale date în fața Curții:

Curtea: Doriți să oprim execuția și să vă dăm ocazia de a formula apel?

Inculpatul: Nu, simt că am trecut prin destule probleme aici și consider că pedeapsa cu moartea este necesară. Nu este felul meu să mai stau 10 ani aici și să încerc să mă lupt.

C: Vă dați seama că solicitarea de a nu opri execuția va conduce la moartea dvs. Sunteți conștient de aceasta, nu-i așa?

I: Da....

C: Înțelegeți că alegerea pe care o faceți aici înseamnă viața sau moartea?

I: Înțeleg. Aleg moartea...

C: Mai aveți ceva de adăugat?

I: Doar aduceți-mi o prostituată.

C: Evident, Curtea nu vă poate îndeplini această solicitare. Mai aveți alte cereri?

I: Doar ultima mea masă și apoi să-i dăm drumul.

În disperare de cauză, părinții lui Baal au depus un raport întocmit de un psihiatru care, fără să-l examineze pe Baal, a spus doar că este *posibil* ca acesta să fie iresponsabil. Judecătorul districtual nu a luat în considerare acest raport. Amânarea a fost respinsă.

Dosarul mi-a fost repartizat oficial tocmai înainte să plec de la birou la un prieten acasă pentru cină. Am aranjat cu ceilalți doi judecători ce erau desemnați împreună cu mine să judecăm cauza pentru a purta o discuție la telefon cu avocații în acea seară. Nimic nu întrerupea mai neplăcut conversația de la o cină ca o explicație șoptită „Trebuie să răspund la acest telefon. Este o cerere de suspendare a pedepsei cu moartea. Nu întrerupeți desertul.”

Cererile de amânare a pedepsei cu moartea în ultimul moment nu sunt neobișnuite; ele sunt un reflex. Cu excepția cazurilor în care condamnatul refuză dreptul său de apel, cazurile de pedeapsă cu moartea sunt foarte meticuloase judecate, mai întâi de instanța fiecărui stat și apoi de cea federală – adesea fiind transmisă între aceste instanțe de mai multe ori – pur și simplu până ce condamnatul își dă ultima răsuflare. Odată ce data execuției este fixată, procesul capătă un ritm nebun. Mandatul de executare a pedepsei cu moartea este de obicei valabil pentru o perioadă limitată de timp – în unele state doar pentru o singură zi – și cele două părți implicate duc o luptă aprigă pentru acele state.

Dacă bărbatul condamnat (numai o singură femeie a fost executată în ultimii 35 de ani) poate amâna execuția suficient timp pentru ca mandatul de executare să expire, el va câștiga un răgaz substanțial – cel puțin câteva săptămâni, luni sau chiar ani. Dar, dacă statul poate duce la bun sfârșit execuția, jocul se termină în moarte subită, iar argumentele condamnatului mor odată cu el.

Ideea că o lungă așteptare pe „culoarul morții” este prin ea însăși o pedeapsă chinătoare – și incalcă drepturile fundamentale ale omului – a câștigat mulți adepți.

Prima oară când am văzut această bătălie a fost în 1977, când o armată de avocați ai Sindicatului pentru apărarea drepturilor și libertăților civile au dat năvală la Curtea Supremă a Statelor Unite într-un efort inutil de a salva viața lui Gary Gilmore. Cazul Gilmore a fost esențial pentru oponenții la pedeapsa cu moartea pentru că a fost primul executat de când Curtea Supremă a golit culoarele morții în anul 1972 declarând neconstituționale toate regulamentele privind pedeapsa cu moartea. Un număr de state și-au adaptat rapid regulamentele, dar oponenții au sperat să se folosească de mijloace procedurale pentru a întârzia execuțiile pentru mulți ani. Gilmore a dat peste cap aceste calcule după ce, fiind găsit vinovat, a renunțat la dreptul său de apel. Acesta a fost programat să înfrunte plutonul de execuție în dimineața zilei de 17 ianuarie 1977. Eforturile de a obține o amânare de la curțile federale în noaptea respectivă s-au dovedit inutile, iar avocații au adus o mulțime de documente la registratura Curții Supreme. Curtea trebuia să judece cazul la ora 10.00, la aceeași oră la care execuția era programată. Înainte cu o oră ca judecătorii să intre în sală, Michael Rodak, grefierul șef al Curții, le-a adus cererea în birou. Judecătorii au intrat în sală la ora 10.00, iar Rodak s-a grăbit înapoi către biroul său. La câteva minute după ora 10.00, el a dat un telefon la închisoarea statală din Draper, Utah, unde Gilmore era deținut. S-a identificat cu o parolă : „Aici este Mickey din Wheeling, West Virginia”, iar apoi a continuat „Am înaintat cererea de amânare a execuției către judecători, iar aceasta a fost respinsă. Puteți proceda la execuție.” Rodak a tăcut câteva secunde în timp ce asculta răspunsul de cealaltă parte. „Oh, adică este deja mort?”

4. Ca să nu o trezesc pe soția mea, m-am dus în bucătărie și mi-am făcut un ceai. În timp ce sorbeam din ceai, am frunzărit muntele de hârtii care se acumulase în ultimele 72 de ore.

Cu miza așa de mare în cazurile de condamnare la moarte, este dificil să scapi de sentimentul că ești manipulat, și de suspiciunea că orice spun sau fac avocații este pentru a te ademini sau intimida pentru a le da ce vor. Distanța profesională – detașarea care există în cazurile obișnuite – lipsește în cazurile de condamnare la moarte. Este bătălia între fanatici.

Și nu se întâmplă numai în privința avocaților.

Aceste cauze – în special atunci când data execuției se apropie – deformează procesul de deliberare și îi transformă pe judecători în avocați. Aceștia sunt acei colegi care nu au aprobat niciodată pedeapsa cu moartea și fără îndoială că nu o vor face. Opinia potrivit căreia judecătorii au o justificare morală subminează pedeapsa cu moartea chiar dacă a fost aprobată de Curtea Supremă, prin foștii săi judecători William J. Brennan Jr. și Thurgood Marshall, care au anulat toate sentințele de pedeapsă cu moartea ca fiind inutile și chinuitoare. Chiar înainte de a se pensiona, în anul 1994, judecătorul Harry A. Blackmun a adoptat o aborare similară, menționând „De azi înainte, nu voi mai reflecta asupra mecanismului morții”.

Refuzul de a aplica o lege este o încălcare a jurământului judecătorilor – ceva ce majoritatea judecătorilor consideră o abatere rușinoasă. Dar moartea este diferită, sau cel puțin așa este mentalitatea, iar încetinirea derulării execuțiilor prin arătarea defectelor fiecărei condamnări la moarte este considerat a fi foarte onorabil. În viziunea judecătorului Brennan, această practică „încarnează o luptă a comunității pentru demnitate umană pentru toți, deși poate încă nu este timpul”.

Judecătorii ca mine, care sunt de acord cu pedeapsa cu moartea, sunt trecuți cu vederea. Observând manipularea din partea avocaților și complicitatea colegilor mai liberali, judecătorii conservatori consideră că este datoria lor să prevină ca deținuții condamnați la moarte să diminueze severitatea sancțiunii prin amânarea la nesfârșit a zilei în care trebuie să dea socoteală.

Cheia acestei probleme a fost dezbătută în instanța mea în anul 1992 când Robert Alton Harris a fost prima persoană executată în California după perioada lui Caryl Chessman. Harris a ucis doi adolescenți deoarece voia să le fure mașina iar apoi a terminat de mâncat și hamburgerii pe care cei doi îi mâncau. Nu a fost niciun dubiu cu Harris era vinovat – a recunoscut chiar din acea zi – totuși el și abilitățile săi avocați au reușit să suspende executarea timp de 13 ani la niște costuri imense pentru contribuabili.

Cu cinci zile înainte de execuția programată, Harris a introdus două acțiuni la curtea federală. Prin una a cerut ca, având în vedere vinovăția sau nevinovăția sa, „metoda” pe care California o alesese pentru a-l executa (gaz letal) era neconstituțională pentru că îi provoca suferințe inutile. Acest motiv era de departe neîntemeiat;

un alt condamnat la moarte care a invocat acelasi argument a reușit ulterior să închidă camera de gazare în California. Astăzi California folosește injecția letală. Totuși, în cazul lui Harris, mulți judecători de la instanța mea (printre care și eu) au considerat că nu există niciun motiv – în afară de speranța de a ne manipula pentru a aproba o amânare în ultima clipă –, pentru care această critică nu fusese invocată în anii petrecuți de Harris pe „culoarul morții”.

Nu toți judecătorii au văzut-o în acest fel. Pentru a i se acorda timp lui Harris să dezbată aceste critici – un proces care ar fi durat ani de zile – diferiți judecători au aprobat trei amânări succesive în orele dinaintea execuției lui Harris programate la miezul nopții, dar Curtea Supremă la fel de ușor le-a înlăturat. În cele din urmă în jur de 3:30 am, Harris a fost introdus în camera de gazare și a fost legat pentru ca substanțele să-și facă efectul – moment în care avocații au convins un judecător de la instanța mea pentru a proba o a patra amânare. Harris a fost dezlegat și scos din camera de gazare, dar amânarea a fost scurtă: în mai puțin de două ore, Curtea Supremă a anulat această suspendare printr-o decizie fermă care a interzis oricărei alte curți federale de a se implica în execuție.

S-au spus multe despre decizia finală a Curtii Supreme în acest caz – unul dintre colegii mei a mers atât de departe încât a acuzat Curtea Supremă de „trădare a Constituției” – dar mascarada nu avea alt deznodământ posibil. Harris și susținătorii săi erau determinați să apreasă statul California de a trece la executarea pedepsei cu moartea. În cele din urmă, Curtea Supremă de Justiție, care în multe cazuri susținuse că pedeapsa cu moartea este constituțională, a spus că e de ajuns.

Harris a fost din nou supus ritualului îngrozitor al camerei de gazare, iar de data aceasta nu a mai fost nicio amânare. La 6:10 dimineața a inhalat gazul letal în timp ce rudele victimelor priveau dintr-o cameră de observare aflată la doar 2 metri distanță.

Familiiile celor uciși sunt printre cei mai înocăți susținători ai pedepsei cu moartea. Aceștia folosesc adesea presa pentru a urgenta moartea monstrului care le-a zdruncinat viețile. Pana acum se pare că nimeni nu s-a gândit serios dacă familiile sunt ajutate sau vătămăte de acest proces, în special atunci când este întârziat foarte mult timp. Dar oare asistarea la execuția criminalului ajută familiile să își găsească liniștea,

sau oare dorința frustrată de execuție în fața nesfârșitelor recursuri păstrează rănile psihologice deschise, câteodată chiar ani întregi?

5. A mai trecut o oră însă somnul mă ocolea. Evenimentele din ultimele 3 zile imi tot dădeau târcoale.

La telefon avocații au vorbit apăsător și au adoptat poziții ce erau de așteptat. În cele din urmă, eu și colegii mei ne-am consultat. Unul dintre aceștia – care nu a întâlnit niciodată o condamnare la moarte care să îi convină – a votat rapid pentru o amânare. Mai mult instinctiv eu am adoptat o poziție opusă. După câteva discuții, al treilea judecător a votat pentru amânare iar execuția a fost suspendată.

Ne-am petrecut toată ziua de vineri redactând hotărârea de suspendare și opinia mea separat. Colegii mei au susținut ca părinții lui Baal au demonstrat destul de convingător că acesta nu era în măsură să renunțe la dreptul sau la viață: el avea un trecut îndelungat de „comportament și probleme psihice”, a încercat să se sinucidă de câteva ori și a fost diagnosticat cu diferite probleme psihice. De două ori în trecut a renunțat la căile de atac dar ulterior s-a răzgândit.

Opinia mea separată a pus accentul pe diagnosticalele psihiatrilor care l-au examinat; hotărârea instanței statale – doar o săptămână mai devreme – ca este responsabil; și răspunsurile adecvate și lucide ale acestuia la întrebările formulate. Am încheiat prin a argumenta că decizia lui Baal de a renunța la traumele prelungite ale numeroaselor recursuri de-a lungul „culoarului morții” era rațională, și că ai mei colegi îi negau natura umană refuzând să îi accepte decizia.

Se spune că pedeapsa capitală este nemiloasă și inutilă pentru că degradează demnitatea umană... dar demnitatea umană nu vine din simpla existență ci din abilitatea care ne separă de animale – aceea de a alege; liberul arbitru. Când susținem ca un om – chiar și unul care a comis o crimă oribilă – nu este liber să aleagă, îi luăm demnitatea la fel cum o facem când îl ucidem. Thomas Baal a luat decizia de a accepta pedeapsa societății și de a sfârși cu aceasta. Nerespecându-i aceasta decizie îi denigrăm statutul de ființă umană.

Ideea că o lungă așteptare pe „culoarul morții” este prin ea însăși o pedeapsă chinătoare – și încalcă drepturile fundamentale ale omului – a

câștigat mulți adepți. În anul 1989 Curtea Europeană a Drepturilor Omului a refuzat o cerere de extrădare pentru un bărbat urmărit pentru o crimă în Statele Unite pe motivul că întârzierea în punerea în executare a pedepsei cu moartea în această țară echivalează cu o pedeapsă inumană și degradantă. Patru ani mai târziu o instanță britanică a anulat o pedeapsă cu moartea pronunțată în Jamaica deoarece executarea sa a fost întârziată timp de 14 ani. Curtea Supremă din Zimbabwe a ajuns la o concluzie similară chiar pentru amănări mai scurte – amănări care au fost cumulate cu condiții neobișnuit de dure de detenție. Această abordare are de asemenea susținători importanți în SUA, printre aceștia fiind și judecătorul de la Curtea Supremă, John Paul Stevens. Acest judecător susține ca aceste întârzieri ale executării încalcă Constituția pentru că nu își au rostul. Trăind 20 de ani sub teroarea pedepsei cu moartea este o sancțiune suficientă; mai mult, o pedeapsă cu moartea așa de mult întârziată nu mai poate avea un rol descurajant și este în cele din urmă inutilă. Nici un alt judecător nu a îmbrățișat această opinie, dar judecătorul Stephen Breyer a arătat o anumită aprobare.

Bineînțeles ca sunt multe de spus pentru a se propune ca pedeapsa cu moartea să fie pusă în executare rapid. Totuși este greu să se înfăptuiască o justiție rapidă deoarece Curtea Supremă a creat o serie de condiții complexe care trebuie îndeplinite înainte ca pedeapsa cu moartea să fie pusă în executare. Pe de o parte, trebuie să fie justiția individuală: nu poate fi obligatorie pedeapsa cu moartea indiferent cât de atroce este infracțiunea. Pe de alta parte, trebuie să existe o justiție efectivă: posibilitatea de a condamna la pedeapsa cu moartea trebuie să fie foarte strict prevăzută. Dar justiția individuală este inerent neconsecventă – jurați diferiți ajung la soluții diferite în cazuri similare. Aceste procese au o semnificație aparte atunci când implică moartea.

În mod normal un avocat bun poate amâna execuția pentru mulți ani. Când Duncan McKenzie a ajuns la capătul drumului la data de 10 mai 1995 fusese programat la moarte în statul Montana timp de două decenii. În total, 41 de judecători de la nivel statal și federal au examinat cazul (unii chiar de mai multe ori) și au emis 24 de opinii, prin care analizau diversele motive invocate de acesta. În final, McKenzie a susținut că suferise îndeajuns din cauza întârzierii și ar

trebui să îi fie revocată pedeapsa cu moartea. Am respins această cerere iar Curtea Supremă a respins suspendarea executării, judecătorul Stevens formulând opinie separată.

6. S-a luminat de ziuă până ce am adormit, dar o parte din mine rămăsese la omul despre care știam că își trăia ultima ora a vieții sale. Conștientizarea morții este intrinsecă condiției umane dar cum este oare să știi exact, la minut, că viața ta se va sfârși? Oare timpul stă pe loc? Oare o ia la fugă? Cum poți să inghiți, cu atât mai mult să digeri acea ultimă masă? Sau chiar să te gândești la prostituate?

Deși luasem contact cu mai multe execuții, totuși nu asistasem la niciuna. Cel mai aproape am fost atunci când am purtat o discuție cu Bill Allen, un avocat de la fostul meu loc de muncă. L-am întâlnit la o recepție și era alb la față, iar ochii – de obicei limpezi – priveau în gol.

„Nu prea bine”, a răspuns Bill atunci când l-am întrebat ce mai face. „Am pierdut un client. Numele lui era Linwood Briley. L-am văzut murind în scaunul electric acum câteva zile.”

„A fost greu?”

„Tu ce crezi? A fost îngrozitor.”

„Cum a fost când s-a dat drumul la curent?”

„În momentul în care l-au legat bine și i-au pus casca pe cap și masca pe față chestia aceea care stătea în scaun nu părea a om. Dar cea mai ciudată parte a fost înainte: privindu-l, vorbind cu el și chiar glumind cu acesta, conștient de faptul că va fi mort într-o jumătate de oră.”

„De ce te-ai dus?”

„Am considerat că ar trebui să aibă un prieten acolo cu el, în ultimile minute.”

Expresia de pe fața lui Bill m-a însoțit mult timp. A fost suficient să mă convingă să nu asist vreodată la o execuție. Totuși, câteodată mă întreb dacă cei dintre noi care iau decizii de viață și de moarte ar trebui să asiste în timp ce mecanismul morții macină un om. Cuget la ceea ce se poate spune despre mine, în mod obiectiv, care dau decizii și formulez opinii care își pun amprenta pe viața oamenilor dar nu am curajul să fiu martor la consecințele faptelor mele.

Dupa ce am redactat opinia separată, sâmbătă la ora 2:59 dimineața mi l-am scos pe Baal din minte, imaginându-mi că va mai trece ceva timp până să mă gândesc din nou la el. Spre surprinderea mea, Curtea Supremă a dat o hotărâre prin care a revocat suspendarea pronunțată de noi. Execuția urma să continue.

Mai mult sau mai puțin, Curtea mi-a împărtășit raționamentul și chiar mi-a menționat numele. M-am simțit triumfător.

Totuși, pe măsură ce se însera, începea să se contureze ideea că Baal chiar urma să moară, iar eu am avut un rol în a pune capăt vieții sale. Acest gând mi-a acoperit mintea și nu mă lăsa în pace. M-a cuprins un sentiment cicălitor și stânjenitor, ca răul de mare.

7. În cele din urmă, m-a cuprins un somn adânc, din care m-am trezit după ce execuția se terminase. Eram recunoscător pentru faptul că nu am fost treaz să îmi imaginez în timp real cum Baal era legat și cum era pompat lichid letal în corpul său.

Injectia letală care a înlocuit scaunul electric, ca metodă de execuție, este preferată, deoarece este sigură, fără dureri și nu este violentă. Dar mi s-a părut straniu ca noi să convertim instrumentele de vindecare – acul, siringa, cateterul – prin folosirea lor în sens contrar. Mă supără iarași să mascăm unul din cele mai violente acte pe care societatea le poate aplica cuiva. Nu cumva este moartea prin împușcare mai onorabilă?

8. În jur de 360 de oameni au fost executați de la Gary Gilmore încoace. Cei mai mulți executați într-un an au fost în număr de 65 în anul 1995. În acest moment, sunt aproximativ 3100 de oameni care își așteaptă execuția și numărul este în creștere. Nemulțumit din cauza amânărilor, Congresul a adoptat anul trecut un act, care probabil va spori ritmul execuțiilor. Cu toate acestea, este îndoielnic faptul că vom avea resursele sau voința pentru a ține pasul cu cei 300 de condamnați care se adună în fiecare an.

Odată ce ritmul execuțiilor se va mări și numărul total de execuții va crește, mi-e teamă ca va fi doar o chestiune de timp până ne vom da seama că am executat persoana nevinovată. Au mai fost anterior cazuri în care condamnați la moarte au fost eliberați după ce s-a dovedit prin probele administrate că erau nevinovați. Mă înspăimântă ziua când ne vom confrunta cu un caz în care probele certe de nevinovăție vor apărea prea târziu.

Câteodată mă întreb dacă pedeapsa cu moartea nu este cumva un spectacol secundar mult prea costisitor și care ne abate de la adevărata luptă împotriva criminalității. Oare uimirea cetățenilor la pedeapsa capitală a redirecționat resursele și talentul de la metodele umane de prevenire a criminalității? Să luăm ca exemplu pe William Bonin, celebrul criminal pe de autostradă care a violat, torturat și ucis 14 adolescenți și apoi le-a împărșiat trupurile de-a lungul autostrăzilor din sudul Californiei. Dacă cineva merita execuția, acesta era sigur. Și pe 23 februarie 1996, după 14 ani petrecuți „pe culoarul morții” acesta s-a îndreptat spre propria execuție și chiar și atunci batjocorind familiile victimelor sale. Întrebat dacă are regrete, acesta a recunoscut că, într-adevăr avea: „Păi, probabil că m-am înrolat în armată prea devreme, pentru că eram în vârful carierei mele la bowling. Aveam o medie de 186-190 puncte. Întotdeauna mi-a plăcut bowlingul.”

Totuși văzând dosarul său, nu se putea să nu observi faptul că Bonin ne mai avertizase despre înclinațiile sale. În timp ce era în Vietnam a maltratat sexual sub amenințarea armei doi soldați care se aflau sub comanda sa. În viața civilă a fost condamnat pentru molestarea a 4 băieți cu vârste între 12-18 ani. A făcut 3 ani de închisoare pentru aceste infracțiuni și, după eliberare, a mai molestat un băiat. Din nou, a mai făcut 3 ani de închisoare și a fost apoi eliberat pentru a-și putea începe crimele în serie.

9. Este sâmbătă noaptea târziu. O altă execuție este programată săptămâna viitoare și mecanismul morții zbârnâie prin faxul meu. Și, cu toate muștrările și greața pe care o am de fiecare dată când o execuție are loc în jurisdicția mea, totuși nu mai pun la îndoială această pedeapsă, deoarece am depus un jurământ și pentru că apreciez că societatea este îndreptățită să ia viața celor care au manifestat dispreț pentru viața altora. Și pentru că aud vocile victimelor torturate care îmi cer răzbunare.

**Traducere și adaptare realizate de
Florin Mihăiță**